

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-2-18 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-37/779-245
Karar Tarihi : 16.06.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ümit Nevruz ÖZDEMİR, Ekrem SOLMAZ, Hatice YAVUZ

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Resen

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Traçim Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Soyak Binası Büyükdere Cad. No:38 Mecidiyeköy 34387 İstanbul
- Nuh Çimento San. A.Ş.
Akyar Mevkii Hereke/Kocaeli
- Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş.
Kemalpaşa Cad. No:4 35070 Işıkkent/İzmir
- Limak Batı Anadolu San. ve Tic. A.Ş.
Hafta Sokak No:9 GOP 06700 Ankara
- Aslan Çimento A.Ş.
Cami Mahallesi Kaplan Caddesi No: 149 Darıca/Kocaeli
- Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Hüseyin Bağdatlıoğlu İş Merkezi Kaya Sultan Sok. No: 81
Kat:5 Kozyatağı 34742 İstanbul

E. DOSYA KONUSU: İstanbul ilinde çimento sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edecek eylemlerde bulunup bulunmadıklarının değerlendirilmesi.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Basında yer alan haber ve yazılarda özetle;

-inşaat sektöründeki canlanma ile birlikte hazır beton ve inşaat demiri satan firmaların birlikte hareket ederek fiyatlarına makul olmayan oranlarda zam yaptığı, bunun açık bir rekabet ihlali olduğu ve inşaat sektöründe faaliyet gösteren firmaların da bu durumdan dert yandığı,

- hazır beton firmalarının aralarında anlaşarak "kartelcilik" yapıp fiyatı istedikleri gibi artırdıkları, yaza kadar çimento fiyatının 130 TL'ye çıkacağı, hazır beton firmalarının 2010 yılı Nisan ayında tonu 67 TL olan çimento fiyatlarını bugün 105 TL'ye çıkararak fırsatçılık yaptıkları,

- çimento fiyatlarının %55 gibi fahiş oranda zamlandığı, taahhüt altına giren birçok müteahhidin iflas edebileceği, fiyatların geri çekilmemesi durumunda hükümetin

kırmızı etteki gibi ithalat silahını kullanması gerektiği, maliyetlerde %25 payı olan çimento ve hazır betondaki fiyat artışlarının sektörü sıkıntıya sokacağı, söz konusu artışların maliyet baskısından olmadığı ve Rekabet Kurumu'nun müdahale ederek fiyatları belirli bir seviyenin altına alması gerektiği,

50 - çimento fiyatlarındaki artışın fırsatçılık olarak nitelendirildiği, inşattaki talep artışının çimento firmalarının fiyat artışı yapmasına neden olduğu, girdi fiyatlarında çok değişme olmamasına rağmen çimento firmalarının kârlarını artırmak amacıyla zam yaptıkları ve fiyat artışının konut fiyatlarına yansıtacağı,

- fiyatların son iki ayda %25 oranında arttığı, artışın nedeninin tam olarak bilinmediği ve çimento firmalarının borsadaki değerlerinin %10-15 oranında artmasının dikkat çektiği,

- çimentonun hammaddesi olan klinkerin fiyatı son bir yılda %3 oranında düşerken çimento fiyatının %31, demir fiyatının ise son üç ayda %40 oranında arttığı ve bu hızlı artışların inşaat firmalarını zor duruma düşürdüğü ve

60 - hazır betoncuların son dönemde yaptıkları zamlara yönelik eleştirilerin doğru olmadığı, hazır beton fiyatlarının hala 2006 yılının gerisinde kaldığı, yıllardır zam yapılmayan hazır beton sektöründe çalışan firmaların %10-15'nin kapandığı, kriz döneminde 60 TL olan m³ fiyatlarının yeni yeni 70 TL'nin üstüne çıktığı, fiyatların 60 TL altında olmasının memleket için korkunç olduğu, maliyetin altında satış yapıldığında kalite ve miktar çalmalarının başladığı, hazır beton ürününün hammaddesinin %70-80'i olan çimentonun fiyatının geçen yıl 70 TL iken bu yıl 103-105 TL'ye çıktığı ve bunun %50 zam anlamına geldiği, bu nedenle hazır beton maliyetinin de %20'nin üzerinde arttığı, agrega ve kırsal motorine de zam yapıldığı ve bu nedenle kış mevsimi olmasına rağmen hazır beton firmalarının da zam yaptıkları, inşaat içinde hazır betonun %4-8 arasında bir paya sahip olduğu, Türkiye genelinde 70 400, Marmara Bölgesi'nde ise 100'ün üzerinde hazır betoncu bulunduğu ve rekabetin yoğun olduğu sektörde firmaların toplu hareket etmediği ve bunda başarılı olunamayacağı

iddialarına yer verilmiştir.

80 **G. DOSYA EVRELERİ:** Marmara Bölgesi'nde çimento ve hazır beton sektöründe faaliyet gösteren firmaların 4054 sayılı Kanun'u ihlal edecek eylemlerde bulduklarını ifade eden haberlere yönelik hazırlanan 18.01.2011 tarih ve 2011-2-18/BN-11-372.ÜNÖ sayılı bilgi notu üzerine Rekabet Kurulu tarafından 19.01.2011 tarih ve 11-04/86-M sayılı karar ile İstanbul ilinde çimento ve hazır beton sektörlerinde faaliyet gösteren firmaların 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerine yönelik konunun takip edilmesine ve yapılacak ek çalışma ile birlikte tekrar Kurul gündemine getirilmesine karar verilmiştir.

Konuya ilişkin yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda hazırlanan 04.04.2011 tarih ve 2011-2-18/BN-11-372.ÜNÖ sayılı bilgi notu, 07.04.2011 tarih ve 11-22 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek, önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 09.06.2011 tarih ve 2011-2-18/ÖA-11-372.ÜNÖ sayılı Önaraştırma Raporu, 13.06.2011 tarih ve REK.0.06.00.00-110.02.02/367 sayılı Başkanlık Önergisi ile 11-37 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

90 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; dosya konusu iddialara yönelik olarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Teşebbüsler

100 Basında yer alan haber ve yazılar, inşaat sektörünün önemli girdilerinden olan çimento ve hazır beton fiyatlarının arttığına işaret etmesi üzerine yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, 07.04.2011 tarih ve 11-22/383-M sayılı Kurul kararında hazır beton sektörüne yönelik olarak öneraştırma yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir. Bu kapsamda, öneraştırma konusunu teşebbüslerin İstanbul ilinde çimento sektöründeki faaliyetleri oluşturmaktadır. Bu çerçevede, İstanbul iline çimento satışı yapan Traçim Çimento San. ve Tic. A.Ş. (Traçim), Nuh Çimento San. A.Ş. (Nuh Çimento), Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş. (Çimentaş), Limak Batı Anadolu San. ve Tic. A.Ş. (Limak Batı Çimento), Aslan Çimento A.Ş. (Aslan Çimento) ve Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş. (Akçansa)'ye ilişkin bilgilere aşağıda özetle yer verilmiştir.

I.1.1. Traçim Çimento

Soyak Grubu şirketlerinden olan Traçim, yıllık 2.251.200 ton çimento üretim kapasitesiyle 2008 yılında Kırklareli'nde faaliyete geçmiştir. Şirket ayrıca, yıllık 1.842.500 ton klinker üretim kapasitesine sahiptir.

I.1.2. Nuh Çimento

110 Nuh Çimento, Marmara Bölgesi'nin tüm illeri; İç Anadolu Bölgesi'nde Eskişehir, Ankara; Ege Bölgesi'nde Kütahya; Batı Karadeniz Bölgesi'nde Düzce, Bartın, Bolu, Zonguldak illerinde çimento sektöründe faaliyet göstermektedir. Ayrıca şirket, iskele tesisleri ile limancılık hizmeti vermekte ve hazır beton sektöründe de faaliyette bulunmaktadır.

Nuh Çimento'nun toplam klinker üretim kapasitesi 4.400.000 ton/yıl, çimento kapasitesi üretim ise 5.816.940 ton/yıl'dır.

I.1.3. Çimentaş

120 Cementir Holding şirketlerinden olan Çimentaş, 1950 yılında İzmir'de kurulmuştur. Şirketin İzmir, Edirne, Kars ve Elazığ'da çimento fabrikası bulunmaktadır. Aynı zamanda hazır beton sektöründe de faaliyet gösterdiği belirtilen Çimentaş, 5.000.000 ton çimento üretim kapasitesine sahiptir.

I.1.4. Limak Batı Çimento

130 Limak Batı Çimento 23 Mart 2011 tarihinde Set Çimento San. ve Tic. A.Ş. (Set Çimento) hisselerini devralmıştır.¹ Limak Batı Çimento'nun Ankara, Balıkesir, Kırklareli, Siirt, Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa'da entegre çimento fabrikası ve İstanbul Ambarlı, Bitlis ve Mardin Derik'te öğütme tesisi olmak üzere sektörde faaliyet gösteren on tesisi bulunmaktadır. Limak Grubu'nun ayrıca, Marmara ve İç Anadolu bölgelerinde faaliyet gösteren 12 adet hazır beton tesisi bulunmaktadır. Limak Batı Çimento Ambarlı ve Trakya fabrikaları sırasıyla yıllık 1.300.000 ton ve 1.040.000 ton çimento üretim kapasitesine sahiptir.

¹ Rekabet Kurulu'nun 17.03.2011 tarih ve 11-16/300-96 sayılı kararı ile söz konusu devralma işlemine izin verilmiştir. Bu kapsamda Set Çimento yerine Limak Batı Çimento unvanı kullanılmıştır.

I.1.5. Aslan Çimento

OYAK'ın 2009 yılında iştirak ettiği Aslan Çimento'nun yıllık klinker üretim kapasitesi 1.200.000 ton ve çimento üretim kapasitesi 3.400.000 tondur. Şirketin ihracat ve ithalat işlemleri için kullanmakta olduğu bir iskelesi bulunmaktadır. Aslan Çimento ayrıca, Aslan Beton A.Ş., Birtaş Birlik İnşaat San. ve Tic. A.Ş. ve Marmara Madencilik San ve Tic. Ltd. Şti. adında 3 adet doğrudan iştirak ile AS-SAN İnşaat San ve Tic. A.Ş. adında bir adet dolaylı iştirake sahip bulunmaktadır.

140 I.1.6. Akçansa

Akçansa, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. ve HeidelbergCement Mediterranean Basin Holdings, S.L. ortak kuruluşudur. Çimento ve hazır beton üretiminde Marmara, Ege ve Karadeniz bölgelerinde faaliyet gösteren Akçansa'nın, İstanbul Büyükçekmece, Çanakkale ve Samsun'un Ladik ilçesinde kurulu üç çimento fabrikası ile İstanbul Ambarlı, İzmir Aliağa, Yalova, Yarımca ve Hopa'da kurulu beş çimento terminali bulunmaktadır. İştiraki olan Betonsa şirketi ile 1998 yılında birleşmesi sonucunda, Marmara ve Ege bölgelerinde "Betonsa" markasıyla hizmet vermektedir. Diğer bir iştiraki olan Agregasa Agregas San. ve Tic. A.Ş. ile 2002 yılında birleşmiş olup, dört adet agrega üretim tesisine sahip bulunmaktadır. Akçansa 6.500.000 ton/yıl klinker, 9.000.000 ton/yıl çimento üretim kapasitesine sahiptir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Çimento temel olarak beyaz çimento ve gri çimento olmak üzere iki ana ürün grubuna ayrılmaktadır. Gri çimento, inşaat ve alt yapı sektörünün en büyük girdilerinden birisi durumundadır. Beyaz çimento ise daha çok yapıştırıcı ve derz dolgu malzemeleri, mimari ve dekoratif betonlar, prefabrik dış cephe panelleri, prekast elemanları üretiminde kullanılmaktadır. Bu bakımdan beyaz çimentonun kullanım alanı ve miktarı gri çimentoya oranla çok azdır.

160 Beyaz ve gri çimentonun (özellikle bunların girdisi konumundaki klinkerin) üretim süreçleri birbirinden ayrı yürütülmekte olup, bunların arz ve talep bakımından ikame olması söz konusu değildir. Bu bakımdan bu iki çimento türünün ayrı pazarlar olarak ele alınması gerekmektedir.

Çimento türleri ile ilgili bir diğer ayırım ise "torbalı" ve "dökme" olmak üzere pazarlama yöntemi açısından yapılmaktadır. Ayrıca, içerisindeki katkı maddesine göre de çeşitli ürün gruplarına (PKÇ 32,5, PÇ 42,5 gibi) ayrılmaktadır. Ancak, gri çimento üreten bir tesisin belirtilen tüm ürünleri üretebilmesi, yani söz konusu ürünlerin arz bakımından birbirine ikame olması nedeniyle, alt pazar tanımı yapılması gerekli görülmemiştir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, dosya bakımından ilgili ürün pazarı "*çimento pazarı*" olarak belirlenmiştir.

170 I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Bir ağır sanayi ürünü olarak çimentonun, yükte ağır pahada hafif niteliğiyle birlikte, ekonomik olarak satılabildiği bölgenin bir hinterlant oluşturarak belli bir uzaklığı geçmemesi, daha uzağa nakliye edilmesi halinde, nakliye maliyetinin çok yükselerek kârlılığı ortadan kaldırması nedeniyle, çimento pazarı satış yapılabilen hinterlant göz önüne alınarak belirlenmektedir.

Ancak, dosya kapsamında İstanbul iline çimento satışı yapan firmalara yönelik incelemeler de bulunulmakla birlikte, kesin bir ilgili coğrafi pazar tanımının yapılmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

I.3.Tespit ve Değerlendirmeler

180 Dosya kapsamında, İstanbul ilinde çimento sektöründe faaliyet gösteren Traçim, Nuh Çimento, Çimentaş, Limak Batı Çimento, Limak Holding A.Ş. (Limak Holding), Aslan Çimento ve Akçansa'da yerinde incelemeler yapılmıştır.

I.3.1. Teşebbüslerden Talep Edilen Bilgiler Çerçevesinde Yapılan Tespitler

190 Gazetelerde yer alan, son aylarda Marmara Bölgesi'nde çimento ve hazır beton fiyatlarının yükseldiği iddialarına ilişkin olarak Ağaoğlu, Varyap, Özyurtlar, Teknik Yapı, Sinpaş ve Sur Yapı yetkililerinden raportörlerce görüşme talebinde bulunulmuştur. Ancak Ağaoğlu, Varyap, Özyurtlar ve Sur Yapı yetkilileri tarafından görüşme talebine karşılık verilmemiş, gazetelerde yer alan iddialara ilişkin herhangi bir açıklama yapılmamış ve Kuruma herhangi bir belge sunulmamıştır. Teknik Yapı Yönetim Kurulu Başkanı ve İstanbul İnşaatçılar Derneği (İNDER) Başkanı'nın açıklamasında ise,

– Yıllık enflasyonun yüzde 7-8 olduğu bir ortamda çimento fiyatlarında yüzde 9,6 oranında bir artışın yüksek olmadığı,

– Bir dairenin toplam yapım maliyeti içerisinde çimentonun payının yüzde 3-4 olduğu ve çimento fiyatlarında gerçekleşen düşük oranlı bir artışın toplam maliyetleri fazla etkilemeyeceği,

– Yıllık bazda anlaşma yapan inşaat şirketlerinin yıl içerisinde girdi fiyatlarında meydana gelen küçük artışlardan etkilenmediği

belirtilmektedir.

200 Konuya ilişkin olarak yapılan telefon görüşmesinde ise Sinpaş Genel Müdürü tarafından,

– İnşaat sektöründe talep artışı yaşandığı,

– İnşaat sektörü hareketlenince üreticiler tarafından demir ve çimento fiyatlarına zam yapıldığı,

– Türkiye çimento üretiminin yıllık 66 milyon ton olduğu, bu miktarın 44 milyon tonunun yurtiçinde tüketildiği ve çimento üreticilerinin yurtdışına Türkiye çimento fiyatlarının altında satış yaptıkları,

– Yerli çimento üreticilerinin, yabancı üreticilerin dünya geneline yönelik kurdukları kartelin içinde faaliyet gösterdikleri,

210 – İstanbul hazır beton fiyatlarının 2010 yılı Ocak ayında 65 TL, Nisan ayında 70 TL, Mayıs ayında 76 TL, Temmuz ayında 85 TL ve 2011 yılı Ocak ayında ise 100 TL olduğu

ifade edilmiştir.

Bununla birlikte Sinpaş tarafından da iddialara yönelik olarak Rekabet Kurumu'na herhangi bir bilgi/belge sunulmamış veya başvuruda bulunulmamıştır.

Bunun üzerine, sektörde yaşanan gelişmeleri değerlendirebilmek amacıyla İstanbul ilinde çimento sektörüne yönelik olarak Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği (TÇMB)

220 ve inceleme konusu teşebbüslerden bilgi talep edilmiştir. Dosya kapsamında yapılan analizlerde talep rakamları, pazar payları, maliyet ve fiyat verileri Ocak 2010-Ocak 2011 dönemini kapsayacak şekilde ortaya konulmuş, incelenen teşebbüslerin satışlarının büyük bir kısmını oluşturması nedeniyle CEM I 42,5 dökme çimento verileri dikkate alınmıştır.

1.3.1.1.Talebin Yapısı

TÇMB tarafından sağlanan çimento satış rakamları incelendiğinde, 2010 yılında İstanbul'da (.....) ton çimento satışı gerçekleştiği, bu rakamın 2009 yılında (.....) ton olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, ekonomide büyümeye paralel olarak İstanbul ilindeki genel çimento talebinin bir önceki yıla göre %(.....) oranında arttığı tespit edilmiştir.

230 Dökme çimento bakımından anlamlı veriler sunan altı teşebbüsün İstanbul ilinde gerçekleştirdikleri satış rakamları ve pazar payı verileri ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: İncelenen Teşebbüslerin İstanbul İlinde Gerçekleştirdikleri Dökme Çimento Satışları (ton)

	Taçım	Nuh Çimento	Çimentaş	Limak Batı Çimento	Oyak Aslan	Akçansa	Toplam
Ocak	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Şubat	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mart	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Nisan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mayıs	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Haziran	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Temmuz	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ağustos	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Eylül	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ekim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kasım	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aralık	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ocak	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: İlgili teşebbüsler

Tabloda yer alan veriler incelendiğinde İstanbul ilindeki dökme çimento talebinde artış olduğu görülmektedir. Talepteki artışı 2010 ve 2011 yılı Ocak ayındaki artıştan görebilmek mümkündür. Buna göre Ocak 2010'da (.....) ton olan dökme çimento tüketimi, 2011 yılında (.....) tona çıkarak %(.....) oranında bir artış göstermiştir.

Grafik 1: Aylık Bazda 2010 Yılı Dökme Çimento Tüketimi (ton)

240 (.....TİCARİ SIR.....)

Yıl içindeki tüketim rakamları incelendiğinde, Ocak 2010'daki tüketim rakamlarının Mayıs 2010'da (.....) katına çıktığı; daha sonra tüketim rakamlarında bir dalgalanma olsa da aylık tüketim miktarlarının (.....) ton civarında seyrettiği görülmektedir. Yaz aylarına doğru gerçekleşen artışta talebin mevsimsel yapısının önemli bir rolü olduğu

düşünülse de 2010/2011 Ocak ayları bakımından elde edilen veriler talepteki genel artışın da yadsınamaz boyutlarda olduğunu göstermektedir.

250 I.3.1.2. Pazar Payları

Büyüme eğilimi gösteren bir pazarda hemen hemen tüm teşebbüslerin satış miktarları artmaktadır. Aşağıda, incelenen teşebbüsler bakımından aylık bazdaki dökme çimento pazar paylarına yer verilmektedir.

Grafik 2: Dökme Çimento Bakımından Oluşan Pazar Payları

(.....TİCARİ SIR.....)

260

Grafikten görüleceği üzere, İstanbul'daki en büyük iki oyuncu olan Nuh Çimento ve Akçansa'nın pazar paylarında %(.....)'a yaklaşan oranlarda düşüşler olmuş; buna karşın 2010 yılı başında %(.....) civarında pazar payına sahip olan Traçim'in pazar payı %(.....)'in üzerine çıkmıştır. Diğer teşebbüsler bakımından da pazar paylarında önemli değişiklikler olduğu görülmektedir. İstanbul iline satış yapan teşebbüslerin 2010 yılı çimento pazarındaki (dökme+torbalı) satış rakamları ve pazar payları ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 2: 2010 Yılı İstanbul İli Çimento Satışları ve Firma Payları

Firma Adı	Satış Miktarı	Pay (%)
Akçansa	(.....)	(.....)
Limak Batı Çimento ²	(.....)	(.....)
Oyak Çimento Grubu ³	(.....)	(.....)
Nuh Çimento ⁴	(.....)	(.....)
Traçim	(.....)	(.....)
Çimentaş	(.....)	(.....)
Adoçim	(.....)	(.....)
Çimsa	(.....)	(.....)
Lafarge Ereğli	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)

270

Kaynak: İlgili teşebbüsler

Tablodan Nuh Çimento ve Akçansa'nın toplam çimento pazarındaki pazar paylarının dönem başlarındaki dökme çimentoya ilişkin pazar paylarından daha düşük olduğu görülmektedir.

I.3.1.3. Maliyet Hareketleri

Ocak 2010-Ocak 2011 dönemine ilişkin firmaların sunduğu maliyet verileri aşağıda yer almaktadır.⁵

² Limak Batı Çimento satışlarının (.....) tonu Afyon Çimento Sanayi T.A.Ş. tarafından yapılmıştır.

³ Oyak Grubu tarafından yapılan satışlar Aslan Çimento, Bolu, Adana ve Mardin Çimento'nun sırasıyla (.....) ton, (.....) ton, (.....) ton ve (.....) tonluk satışlarının toplamını içermektedir.

⁴ Nuh Çimento satışlarının (.....) tonluk kısmı Gebze Öğütme Tesisi'nden yapılmıştır.

Tablo 3: Maliyet Bilgileri (TL)

	Traçim	Nuh Çimento	Çimentaş	Limak Batı Çimento	Oyak Aslan	Akçansa	Ortalama
Ocak 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Şubat 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mart 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Nisan 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mayıs 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Haziran 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Temmuz 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ağustos 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Eylül 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ekim 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kasım 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aralık 10	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ocak 11	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: İlgili teşebbüsler

280 Tablo incelendiğinde, (.....) ve (.....) haricindeki teşebbüslerin maliyetlerinin yıl ortasına kadar bir düşüş eğilimi içinde olduğu, daha sonra arttığı gözlemlenmektedir. Ancak, özellikle (.....),(.....) ve (.....) tarafından sağlanan maliyet verilerinin 2010 yılı başında aşırı yüksek olmasının, anılan teşebbüslerin Ocak-Şubat 2010 döneminde çok düşük seviyede üretiminin/satışının olmasından kaynaklandığı kanaatine ulaşılmıştır. Daha düzenli bir veri seti sunan (.....) ve (.....) incelendiğinde ise anılan teşebbüslerin maliyetlerinin yıl içinde sırasıyla %(.....) ve %(.....) oranında arttığı görülmektedir. Yine, (.....)'nın da yıl içinde maliyetlerinin %(.....)'ün üzerinde bir artış gösterdiği tespit edilmiştir.

290 Kümülatif bir bakış açısıyla, teşebbüslerin satışlarıyla ağırlıklandırılmış ortalama maliyet rakamı incelendiğinde ise yıl başında (.....) TL olan ortalama maliyetlerin önce (.....) TL civarına gerilediği, daha sonra düzenli bir artışla yıl sonunda (.....) TL sınırına dayandığı görülmektedir. Bu bağlamda, kümülatif olarak, maliyetlerin %(.....) civarında arttığı tespit edilmiştir. Aşağıdaki grafik incelendiğinde maliyet hareketleri daha açık bir şekilde görülebilecektir.

Grafik 3: Ortalama Maliyet Hareketleri (Sabit+Değişken Maliyetler)

(.....TİCARİ SIR.....)

300

⁵ Tablo hazırlanırken birden fazla tesiste üretim yapan firmaların bulunması halinde, bu firmaların ağırlıklı ortalama maliyetleri kullanılmıştır.

I.3.1.4. Fiyat Hareketleri

Teşebbüslerin sunduğu fatura bilgilerinin analiz edilmesiyle elde edilen Ocak 2010-Ocak-2011 dönemine ait ağırlıklı ortalama fiyatlara aşağıdaki tabloda⁶ yer verilmiştir. Tablonun son sütununda ise teşebbüslerin iç satışları dışındaki satışlarının ağırlıklandırılmasıyla oluşturulmuş, kümülatif bir bakış açısı sunan ortalama satış fiyatına yer verilmektedir.

Tablo 4: Ortalama Fiyat Bilgileri (TL)

	Traçım	Nuh Çimento	Çimentaş ⁷	Limak Batı Çimento	Oyak Aslan	Akçansa	Ortalama
Ocak	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Şubat	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mart	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Nisan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mayıs	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Haziran	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Temmuz	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ağustos	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Eylül	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ekim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kasım	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aralık	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ocak	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: İlgili teşebbüsler

310 Tablo 4 verileri ile oluşturulan aşağıdaki grafikte fiyat hareketleri görülmektedir.

Grafik 4: Ortalama Fiyat Hareketleri

(.....TİCARİ SIR.....)

320

Tabloda, ilk dikkati çeken husus fiyatların ortalama (.....) TL seviyesinden (.....) TL seviyesine çıkmasıdır. Bu da 13 aylık bir süreçte fiyatların ortalama %(.....) oranında arttığına işaret etmektedir. Gazetelerde çıkan haberlerde vurgulanan Ocak ayında yüksek oranlı bir artış olduğu iddiasının ise gerçekçi olmadığı anlaşılmaktadır. Zira söz konusu ayda en fazla fiyat artışı %(.....) civarında gerçekleşmiş, bazı

⁶ Tablo hazırlanırken birden fazla tesiste üretim yapan firmaların bulunması halinde, bu firmaların ağırlıklı ortalama fiyatları kullanılmıştır. Yapılan hesaplamada teşebbüslerin kendi hazır beton tesislerine yaptıkları satışlar dikkate alınmamıştır.

⁷ (.....TİCARİ SIR.....)

teşebbüslerin ortalama fiyatları düşmüş, en nihayetinde ortalama fiyatlardaki artış kümülatif olarak %(.....) civarında kalmıştır. Aşağıdaki tablo bu verileri özetler niteliktedir:

330 **Tablo 5:** Fiyat Artış Verileri (%)

	Traçim	Nuh Çimento	Çimentaş	Limak Batı Çimento	Oyak Aslan	Akçansa	Ağırlıklı Ortalama
13 aylık	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Oca.2011	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: İlgili teşebbüsler

Yukarıda da belirtildiği üzere, 2011 yılı Ocak ayında çeşitli basın organlarında yer alan haber ve köşe yazılarında, çimento üreticilerinin aralarında anlaşığı ve bunun sonucunda çimento fiyatlarının 2010 yılında %30-55 oranında arttığı ve söz konusu artışlar sonucunda İstanbul dökme çimento fiyatlarının 67-70 ton/TL'den 103-105 ton/TL'ye yükseldiği iddia edilmiştir. İnşaat maliyetleri içerisinde çimentonun %25 paya sahip olması nedeniyle söz konusu fiyat artışlarının konut fiyatlarına yansıtacağı ifade edilmiştir.

340 Aşağıdaki grafikte Ocak 2010-Ocak 2011 dönemi aylık İstanbul ili ortalama dökme çimento fiyatları ve dosya kapsamında satış verileri incelenen çimento üreticilerinin ortalama çimento üretim maliyetleri yer almaktadır:

Grafik 5: Ortalama Fiyat ve Maliyet Hareketleri

(.....TİCARİ SIR.....)

350 Grafikte görüldüğü üzere, söz konusu dönemde ortalama çimento fiyatları (.....) TL'den (.....) TL'ye, ortalama çimento üretim maliyetleri ise (.....) TL'den (.....) TL'ye yükselmiştir.

Tablo 1'den de görüldüğü üzere, incelenen dönemde dökme çimento talebinde yüksek oranda bir artış meydana gelmiştir. Buna karşın, çimento sektöründe çok yüksek oranda kullanılmayan kapasite bulunmaktadır. Dolayısıyla, talepte meydana gelen artışın, üretim kapasitesinde herhangi bir değişikliğe gidilmeden de karşılanabilmesinin mümkün olduğu anlaşılmıştır.

Ayrıca önaraştırma sürecinde yapılan yerinde incelemelerde teşebbüslerin, çimento sektöründeki faaliyetlerine ilişkin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiklerini gösteren herhangi bir bilgi veya belgeye de ulaşılmamıştır.

360 **J. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.